

Aasta arstide streigist

Tallinna Arstide Liidu eestvedamisel kokku kutsutud EAL kõnekoosolekule rahvusraamatukogus 8. oktoobril kogunes poolsada arsti, haiglajuhti, sotsiaalminister ja Haigekassa esindajad. Mis ja kas on muutunud aastaga pärast arstide streiki?*

Sotsiaalminister **Taavi Rõivas** leidis, et riik on pidanud kinni palgatõusnõudest ja lubadusest korrigeerida töökoormusnorme. 24. septembril jõudsid – hilinemisega küll – haigekassa mudelisse lisaminutid ambulatoorsete vastuvõtude ja statsionaaris töötavate arstide ja õdede jaoks haigega tegelemiseks. Eesti Haigekassa juhatuse liikme **Mari Mathieseni** sõnul on streigi mõju ravikindlustusele 80 miljonit eurot HK lisaraha sel ja järgmisel aastal. Haiglate juhid või eestkõnelejad (PERH, ITKH, LTKH, TLH) väitsid, et miinimumpalkade tõus puudutab enam õdesid ja hooldajaid, vähem aga arste, v.a LTKH. Streigist võitsid ka residendid oma 40-tunnise töönädala ja 40%-lise palgatõusuga. EAL president **Andres Kork** tisteeris TAI mitteametlikke andmeid, mille kohaselt arstide mediaanpalk on aasta jooksul tõusnud 8%. Ta ei pidanud õigeaks, et pealinna haiglates ei ole veel sõlmitud kollektiivlepinguid (Tallinna Lastehaigla on siinjuures positiivseks erandiks).

Kork esitas sotsiaalministrile palve algatada andmekaitseaduse muudatus, mis lõpetaks olukorra, kus arstid ei saa ennast avalikkuse ees kaitsta, nt kommenteerida patsientide haiguslugu. Seda juhul, kui patsient on oma probleemid meedias juba avalikuks teinud ning süüdistab meditsiinitöötajaid. Suurim probleem haiglate jaoks on aga endiselt, et oluline osa tervishoiuteenustest eriarstibis on alarahastatud.

Kui oli aeg vastata küsimusele: „Mida ootate 2015. aastalt?“, ütles Tallinna Lastehaigla juhatuse esimees dr **Katrin Luts** välja lastehaigla suure soovi nn õigete hindade järgi – et ühel päeval maksab haigekassa haiglale teenuse eest standard-, mitte piirhinna alusel, ja et riik võtaks enda kanda ka kapitalikulud.

Järgnevalt toome ära ka Meditsiiniuudistes ilmunud kokkuvõtte dr Lutsu ettekandest EAL kõnekoosolekul.

*Meeldetuletuseks: aasta eest lepiti mh kokku miinimumtunnitase tõusuga, residentide töötajate ja palgas, ambulatoorse vastuvõtuga pikenemises 20 minutilt 25-le jms.

Tallinna Lastehaigla on Tallinna haiglatest ainus, kus on kehtiv kollektiivleping. Haigla juht **Katrin Luts** tõi Tallinna Arstide Liidu kõnekoosolekul esinedes välja, et just kollektiivleppesist lähtuvalt on tehtud majas viimastel aastatel palgakorrektsioone ning ta leiab, et on hea, kui mõned kokkulepped on fikseeritud kirjalikult.

2010. aastal toimus meie haiglas normtöötaja ühtlustamine. Sinnani töötasid teatud erialade arstid nõ lühendatud töötajaga. 2010. aastal jõudis kokkuleppele, et kõik arstid majas töötavad 8 tundi päevas ja 40 tundi nädalas. Iseenesest mõistetavalt pole realistlik loota, et inimene töötaks sama palga eest ka siis, kui tal tõstetakse töötundide hulka. Lastehaiglas on kollektiivleping, mille üks osa on palgakokkulepe, mis kirjeldab ära teatud palgaastmestikud.

Normtöötaja ühtlustamisega läks palgaastmestik nihkesse. Toona võeti eesmärgiks, et kolme aasta vältel palgad tunnitasu määrana arvestatuna ühtlustatakse ja seda tehakse kolmes järgus. Seetõttu toimusid majasisesed palgakorrektsioonid 2011. aasta aprillis, 2012. aasta septembris ja 2013. aasta märtsis. Julgen väita, et viimane ei olnud seotud streigiga.

Lastehaigla streigis ei osalenud, sest streigikomisjon otsustas, et lastele ei tohi teenuse kättesaadavus halveneda. Kuid ka lastehaigla lootis, et haigekassa lepingumaht kasvab uut palgakomponenti ja koormusi arvestades suurusjärgus 10%, aga suurenes 4,2%. See tõus peab haigekassa kirjelduste kohaselt sisaldama hea kättesaadavuse tagamist, uute ravimeetodite juurutamist, sh uue aparatuuri kasutusele võtmist ja hindade korrektsiooni, mille üheks osaks on ka palk. Kui lepingumaht kasvas 2013. aastal 2012. aastaga võrreldes 4,2%, siis arstide töötasu kasvas aastaga 9,2%, sellest põhjalga arvelt 4,6%. See tähendab, et suur osa sissetuleku tõusust on ületöö ja lisatasude arvelt. Miinimumpalka ei saa lastehaiglas ükski arst. Nagu ka teistes haiglates, oli meil õde-

Streigikoosolek aasta tagasi. Foto EPL

de ja hooldajate palk maha jäänud uuest miinimumtasemest. Õdedel oli seetõttu palgatõus 16,1% ja hooldustöötajatel 21%. Keskmiselt suurenes haiglapersonali sissetulek 13,7% ja veelkord: lepingu maht seejuures vaid 4,2%. Kui te küsite, et mille arvelt palku tõsteti, siis ühest vastust ei ole. Oleme teinud teatud muudatusi oma töökorralduses, pööranud rohkem tähelepanu töö efektiivsusele, aga kuskil on ees piirid.

Oleme Tallinna haiglatest ainuke, kellel on olemas kollektiivleping. Viimati on see sõlmitud eelmise aasta detsembris kolmeaastase tähtaja ning klausliga, et palgalisa vaadatakse üle üks kord aastas pärast haigekassa lepingute sõlmimist. Mingil määral tagab see siiski hingerahu kollektiivis, aga kõigil õigus oma arvamuseks. Mõnikord on hea, kui mõned kokkulepped on kirjalikult fikseeritud.

Kas haiglal on täna võimalust ja valmidust täiendavateks kokkulepeteks?

Dr Katrin Luts:
“Palka saab tõsta läbi hinnakujunduse, mitte võrgustumise.”

Nagu teisedki haiglad, oleme ette näinud teatud soodustused. Kollektiivleping määratleb ära öötöö tasu 30%, seaduse järgi on see 25%. Meil makstakse kõikidele töötajatele, kes töötavad nädalavahetusel, 20% lisatasu. Haigla maksab haigusühiviti kord aastas, kompenseerides esimese kolme päeva töötasu 50% ulatuses, kui töövõimetusele kestvus on üle kaheksa päeva. Puhkus on nagu enamikes haiglates

35 päeva.

Palk on kriitiline teema. Ma ei tea, kas riik on muretsenud ka teiste haiglate töötajate palga pärast. On kurb tõdeda seda, et riigi nägemus, kuidas lastehaiglas palku tõsta, on läbi võrgustumise. Võib-olla tervishoiukorralduslik aspektist on nii parem, aga ma ei saa, aru, kuidas see võimaldaks palku tõsta. Palka saab tõsta ikkagi vaid läbi hinnakujunduse.

Tiit Härma juurutas uue operatsioonimeetodi

Tallinna Lastehaigla ortopeediaosakonna juhataja Tiit Härma opereeris 26. augustil lastehaiglas ning Eestis esimest korda mini-invasiivsel meetodil 16-aastase nooruki kingseparinda.

„Kui siiani oleme mini-invasiivset meetodit kasutanud pectus excavatum'i ehk lehterrinna korrigeerimisel, siis nüüd opereerisime pectus carinatum'it – eesti keeles tuntud kui andur- ehk kingseparind, lääneriikides pigeon chest ehk tuvirind,“ selgitab Tiit Härma, lisades, et pectus carinatumil on ka teisi alaliike.

„PC täpne põhjus on teadmata, ent see võib olla tingitud kasvuspurdist lapse 2–3 aasta vanuses või murdeas, harvem lahtisest südameoperatsioonist. See võib olla üksik kõrvalekalle või kaasneda geneetiliste haiguste/sündroomidega.

Abramsoni tehnika, mida esimest korda rakendati Argentiinas 2002, tähendab, et rinnaku ette asetatakse subkutaanselt, rindkere külgmiste sisse lõigete kaudu survestatud varras, mis kolme aasta pärast eemaldatakse.“

Mini-invasiivse meetodi alternatiiviks on nn lahtine meetod, mille puhul taastumisprotsess on aeglasem.

Esimest korda kuulis dr Tiit Härma Abramsoni tehnikast lastehaigla koostööpartnerilt, Tallinna Ülikooli meditsiiniantropoloogia magistrandilt **Davide Ticchielt**. Et Ticchie uurimistöö teema on Itaalia ja Eesti lastehaiglate patsientide ravi, hooldus ja heaolu, tegi ta enda koostatud tüüpiküsimustiku alusel intervjuu ka dr Härma esimesele uue meetodiga ravitud patsiendile.

Eesti ja Taiwani TEH-võrgustike sügiskool

30. septembril ja 1. oktoobril peeti Eesti ja Taiwani Tervist Edendavate Haiglat (TEH) Võrgustiku ühine sügiskool, rahastajaiks Taiwani Tervise ja Heaolu Ministreeriumi tervisedenduse administratsioon ja Tervise Arengu Instituut. Sügiskool toimus Tallinnas Euroopa hotelli konverentsikeskuses. Eestist ja Taiwanist tulnutele lisaks oli külalisi, esinejaid ja osavõtjaid Soomest, Leedust ja Saksamaalt (üle 80 inimese).

Ettekanded olid tervishoiu- ja rahvatervise süsteemide koostööst ja selle tugevdamisest.

Taiwani TE juht, professor **Shu-Ti Chiou**, rõhutas oma põhjalikus ettekandes, et tervisedendava haigla mõte on *tervise lisamine* patsientidele. Taiwanis järgivad oma igapäevatoos WHO standardeid, seovad ravitulemusi haigla kvaliteedinäitajate ja akrediteerimisprotsessiga. Taiwanis järgitakse Ottawa Harta (1986) eesmärke, mille üks siht on ka tervise edendamine, mitte ainult haiguste ravi haiglates. Chiou tutvustas Taiwani ea(kate)sõbralikku haiglat, kus maandatakse tervishoiutöötajate ja omaste abiga riske ja raskusi vanade inimeste haiglasoleku jooksul.

Psühhiaatriaprofessor **Hartmut Berger** Saksamaalt esines ettekandega tervise edendamisest psühhiaatria-haiglas. Peamiseks probleemiks pidas ta puudujääke teadmistes elanikkonnas vaimse tervise edendamise kohta ja finantsilise toetuse puudumist tööks. Vaimse tervise edendamisel lähtutakse *salutogeneesi teooriast*. Salutogenees on õpetus tervendavatest ja tervist mõjutavatest sisemistest ja välistest faktoritest. Neid faktoreid on oluline ära tunda terve lapse kasvamisel ja arenemisel, aga ka iga haige ravimisel. Dr **Kai Sukles** tutvustas projekti DREAMING, eakate krooniliste haigete koduse jälgimise tulemusi ja preventiivse sekkumise võimalusi. Dr **Ülle Ani** Tartu Ülikooli kliinikumi kopsukliinikust andis ülevaate arstidele tehtud suitsetamisest loobumise nõustamisest. Aasta jooksul oli suitsetamisest täielikult loobunud 38% arstidest. Suitsuvabade haiglate teemat käsitlesid nii Taiwani kui ka Soome lektorid, rõhutati

meedikute rolli patsientide suitsetamise ja haiglates suitsetamise lõpetamisel. Oluliseks peeti juhtkonna pühendumist suitsetamise keelu tagamisele töö ajal. Teise päeva viimane sessioon toimus Taiwanist tulnud külaliste soovil Tallinna lastehaiglas. Palju tänu meie juhtkonnale – tervitusega esines nõukogu esimees dr **Merike Martinson** ja tutvustava ettekandega haigla kohta juhatause esimees dr **Katrin Luts**. Psühhiaatrikliiniku juhataja dr **Anne Kleinberg** andis ülevaate vaimse tervise probleemidest lastel, nende lahendamise võimalustest ja raskustest. Dr **Ann Paal** rääkis pikaaegsest tööst vesipeahaigetega ja nende haigete võimalusest sirguda täiskasvanuks, ise lapsevanemaks saada ja ühiskonnaelus osaleda. Haigla on tunnetanud Toetusfondi abistavat kätt rohkem kui 20 aasta jooksul – ka seda näitas toetusfondi juhataja **Inna Kramer** oma ettekandes sügiskoolist osavõtjatele. Kolleegid Taiwanist said kaasa ülevaataliku pildiraamatu fondi elust. Seminaril lõpetas heategevusaktivist **Marianne Bruhn** tutvustusega Minu Unistuste Päeva algatusest ja tegemistest. Dr Luts kinkis sügiskooli organisaatoritele meie haigla sümboli – tööka mesilase.

Sügiskool on üks võimalus õppida teistelt ja näidata enda saavutusi.

LAGLE SUURORG
sügiskooli korralduskomitee liige

NÕUKOGUS

Tallinna Lastehaigla nõukogu arutas viimasel koosolekul kaheksa kuu eelarve täitmist. Eelarve on tasakaalus.

Tallinna Lastehaigla toetusfondi tööd tutvustama kutsutud Inna Kramer selgitas annetuste kasutamist ning kogumist, samuti Eesti Ekspresis ilmunud desinformeeriva artikli tagamaid. Ajakirjanik näitas fondi ülalpidamiskulusid 40% ehk 42 000€ võrra suuremana tegelikust, sest arvestas sisse aparatuuri amortisatsioo-

ni (seoses seadusemuudatusega ei saa toetusfond kinkida haiglale raha, vaid osta aparatuuri ja anda need haiglale tasuta rendile). Vastavad selgitused on toetusfondi kodulehel ning novembris ilmuvas toetusfondi eriväljaandes EPL ja EE vahel.

Juhatause esimees rääkis lühidalt Laste Vaimse Tervise Keskuse (LVTK) projekti esimesest 4 kuu aruandlusperioodist, mis sisaldas koostatud osalemist ja koolituste läbi viimist, su-

pervisioonide planeerimist, koostööd ja kontaktide loomist regioonidega. Aruandluse, järgmiste perioodide taotluste vahendamise jms eest vastutab selleks spetsiaalselt tööle võetud Kristiina Niiler. Töödega ollakse graafikus ka keskuse projekteerimisel, projekt valmib novembris.

Arutlusel oli veel Keila Taastusravikeskuse AS soov saada hoonestusõigust lastehaigla territooriumile. Otust ei langetatud.

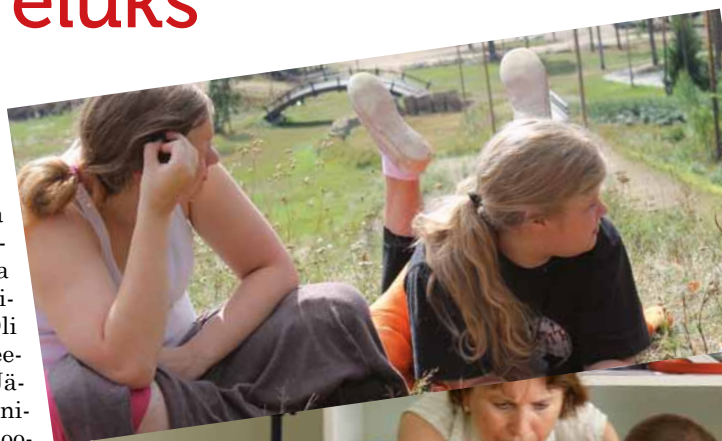

ÜLEKAALUSTE LASTE TERVISELAAGER: liikumisrõõm terveks eluks

Tallinna Lastehaigla Toetusfondi ja taastusraviosakonna korraldatud 10-päevane ülekaaluliste laste laager Jänedal röövis iga osalise vöökohalt keskmiselt 3,5 kilo. Suurim „kaotaja“ 5,2 kiloga oli enne 101 kilo kaalunud 14-aastane poiss.

5.-14. augustini toimunud ohtra füüsilise liikumise laagri esimesel päeval kaaluti, hinnati ja mõõdeti saabujad üle: kilod, kehamassiindeks, kehaline võimekus. Kaalumine toimus igal hommikul, laagri lõpus arvutati kehamassiindeks uuesti ümber ja analüüsiti teisi näitajaid. Päevas oli neli reguleeritud toidukorda. Taskuraha lastele kaasa anda ei soovitatud ja kiusatusttekitavaid poode-kohvikuid teele ei jäänud. Sohki teha – süüa nt salaja kodust kaasavõetud šokolaadikomme – polnud mõtet. Lõppeks võistles iga laps kõigepealt iseendaga, kuigi loomulikult võrreldi, kes oma näitajaid enam parandada suudab, ütlevad kasvatajad **Margit Juudas, Pille Karp, Juta Lusti** ja **Mary Tor dt**, kes kilode, grammide ja sentimeetrite üle arvet pidasid. Nemad koostasid ka sündmuste ja treeningute plaani, mis väsitas ja hõivas laagrilised nii, et need igal õhtul kell 22.00 rampväsinuna voodisse vajusid. Päevaplaan oli rangelt reglementeeritud. Hommikusele kaalumisele järgnes jooks järve äärde, ujumine ja hommikusöök. Siis oli aeg nn pikaks matkaks kas jalgrattal, räätsadel Kõrvemaa rabas või jalgsi või takistuste-rohketeks teekondadeks Aegviidu seikluspargis – kuni lõunasöögini. Seejärel

ujumine, ratsutamis- ja rahvatantsutunnid, pallimäng ja muud vaba aja tegevused, nagu keraamika- või maalimisringid. Oli veel ka keerulisem orienteerumismäng, ekskursioon Jänedal mõisa aladel ja botanikatund-jalgsimatk loodusloo-õpetajaga. Öhtusöögi järgne pärast kella 18.30 oli laste enda päralt, kuid tubaseid ja sportlike mängu peeti hiliste tundideni. „Jänedal põhikoolist tuli meile appi huviringide õpetajaid. Paljude laste lemmikalaks kujunes üllatuslikult rahvatants,“ ütleb Juta Lusti. „Kui esimesse trenni palju huvilisi polnud, siis teise tahtsid minna kõik. Laagri toredaimaks kaasa-andeks oli aga, et enam-vähem samast kaalukategooriast ja sama probleemiga lapsed tundsid end isekeskis vabalt ning leidsid endale palju uusi sõpru.“ Tõe hetk saabus viimasel rivistusel, kui osalejate püksid-seelikud puusadelt maha kippusid libisema. „Nii suurt imet, et pooleteise nädalaga paksukesest lapsest sale saaks, me teha ei suuda ega tohigi,“ naerab Mary Tor dt, „kuid maha olid võtnud ja tervisenäitajaid parandanud kõik, isegi täiskasvanud ise ja kasvataja Pille Karbi normaalkaalus poeg. Meie peamiseks sooviks oli näidata lastele, kui suurt rõõmu ja kasu tervisele võib anda liikumine – omas tempos, tulemusi samm-sammult parandades. Kui oleme suutnud neisse sisestada liikumise rõõmu, oleme loodetavasti teinud midagi suuremat kui ajutine kampaania.“

Laagrilised – kokku 20 last – olid peamiselt Tallinna Lastehaigla endokrinoloogiategenistuse kaalukamad patsiendid ja kasvatajad neuroloogia-taastusraviosakonna füsioterapeudid. Laagrikulud kandis Tallinna Lastehaigla Toetusfond Coca Cola Balticsi abiga.

Esvika Elekter kinkis kirurgia-kiinikule raha foto- ja videosüsteemi soetamiseks

Pool aastat enne firma 20. sünnipäeva otsustas Esvika Elektri juhatuse, et kui tähtis päev kätte jõuab, ei oodata külalistelt kingitust, vaid annetust Tallinna Lastehaigla operatsiooniploki jaoks.

Sünnipäev peeti uhke, heade koostööpartnerite annetustega koguti üle 8000 euro.

Isana, kelle lapse kaasasündinud veresoonaomaaliat lastehaigla kirurg Indrek Varik ravinud oli, soovis Esvika Elektri juhatuse liige Guido Tamm, et annetus aitaks ka teisi analoogsete

probleemidega patsiente. Sellepärast otsustati kirurgia-kiinikus, et üks osa rahast kulub fotokaamerale ja plastiliste operatsioonide juures vajalikule operatsioonimaterjalile, teine aga videoseadeldisele, mille abil operatsiooniplokis toimuvaid operatsioone video- ja fotosalvestada.

Dr Variku sõnul saab kaameraga teha väikeselt distantsilt ülikvaliteetseid fotosid. Antud kaamera abil on võimalik nahamoodustised (heman-gioomid, neevused jms) fikseerida ja dokumenteerida, sidudes fotod koheselt haigusjuhuga – uuendus, mis paljudes haiglates ammu kasutusel. „Saame lahti

kiviaegsetest meetoditest,“ ütleb ta.

Dr Variku erisoov oli osta ka nahakirurgias kasutatavaid imenduvaid operatsiooniõmblumaterjale Stratafix (karbis 10 niiti hinnaga 250 eurot) plastilisteks operatsioonideks.

Keerukam operatsioonijälgimissüsteem soetatakse eesiseisva operatsiooniploki renoveerimise käigus ning sellele kulub lõviosa Esvika Elektrile 20. sünnipäevaks kingitud rahast.

Firma tegeleb elektrimaterjalide jae- ja hulгимүүгига, pakub täislahendusi pistikupesadest kaabliteni ning pöörab rõhku keskkonnasõbralikele materjalidele.

Kohvik Su-Summu avas ukseid

20. septembri hommikul, vahetult pärast arstide valve üleandmise koosolekut, lõikasid haigla juhatuse esimees Katrin Luts ja toitlustusteenistuse juhataja Gert Reisner läbi sümboolse lindi esimeste klientide ja uue kohviku vahel.

Kunagisest argisest keldrisööklast on sisekujundaja Kerli Grünbaumi käe all saanud minimalistlik romantiline koh-

vik, mille pehmetesse toolidesse on oht end unustada.

Kesklinna söögikohtade kogemusega personal: klienditeenindaja Anneli

Pihlapuu, kokk Oksana Issakina on aga enesega toonud lastehaigla jaoks uudse bistroo-gourmet` menüü: astuge läbi ja proovige ise!

Ootamatult lahkunud Peep Sookand detsember 1960–juuli 2013

Peep Sookand sellesuviselt puhkuselt tagasi ei tulnud. Ebaeestlaslikult ekstravertne lahtiste kätega remondimees suri suhkurtõppe. Haigusse, mis võib saada saatuslikuks üksi elavale inimesele, kel pole, kes ta koomast välja tooks.

Haldusjuht Peeter Insakovile jääb meelde Peep Sookannu edasipüüdlikkus ja iselaadne talent. „Tal olid unistused ning ta tegutses. Teigi korteris kapremondi. Soetas uusima mudeli tööriistad, uhkemad kui haiglal. Kandis hoolt tervise eest, hakkas jalgrattaga töö käima. Oli omapärase huumorimeelega, jõuluajal kandis näiteks punast päkapikumütsi ja kasvatas

halli habeme. Mõnda aega tagasi oli haigla lehes juttu tema pintslil all ellu ärrganud taastusraviosakonna kapist – Peep maalis selle ustele loomapildid, ilmutades kujutlusvõimet, millest tal puudust polnud.“

Majandusosakonna juhataja Imbi Hansen kinnitab, et kui Peep juba midagi käsile võttis, oli see ka tehtud. „Tema töid üle tegema ei pidanud. Ta oli kiire ja leidlik, ei teinud numbrit ka ületundidest või tööst puhkepäevadel. Oleme kaotanud väärt mehe, kes oli liiga noor, et surra, ja tunneme kaasa omastele.“

Juubelid

5. november. Sale Mitrovski, traumaosakonna abiline, 40

5. november. Hinge Vaiksoo, arhivaar, 50

13. november. Imbi Hansen, majandusjuhataja, 65

17. november. Svetlana Vassiljeva, laborandi abiline, 60

21. november. Aet Lass, psühholoog, 65

29. november. Jelena Loitšitš, sekretär, 55

